

3. Краснова О. В. Особенности социально-психологической адаптации в позднем возрасте / О. В. Краснова, Т. Д. Марцинковская // Зрелость и старение. – 1998 – №3. – С. 34–59.
4. Краснова О. В. Социальная психология старения : учеб. пособие для студ. высш.учеб заведений / Ольга Викторовна Краснова, Александр Григорьевич Лидерс. – М. : Издательский центр «Академия». – 2002. – 288с.
5. Яцемирская Р. С. Социальная геронтология : учеб. пособие для студ высш. учеб. заведений / Раиса Сергеевна Яцемирская, Инна Григорьевна Беленькая – М. : Гуманит изд. Центр ВЛАДОС, 2003. – 224 с.

УДК 37.018.1:17.022.1

Ковальчук О.В.

СІМ'Я І ШКОЛА ЯК ГОЛОВНІ ПАРТНЕРИ У ФОРМУВАННІ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

В статье роль семьи и школы как главных партнеров формирование гуманистических ценностей младших школьников. Ключевые слова: гуманистические ценности, школа, семья, воспитание.

Гуманістичний характер виховання передбачає побудову його змісту й форм на основі глибокого розуміння вихователем природи вихованців, їх індивідуальних можливостей, поваги до особистості дитини, турботи про її гармонійний розвиток, встановлення взаємин співробітництва у навчально-виховному процесі. Такий підхід передбачає ставлення до кожного вихованця як до неповторної особистості, суб'єкта вільного розвитку, визнання його прав.

Актуальність даної теми полягає у набутті молодим поколінням соціального досвіду, успадкування, духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, шляхом партнерів гуманістичного виховання, якими виступають школа та сім'я.

Мета статті полягає у забезпеченні формуючого виховного впливу школи та сім'ї на молодшого школяра.

Відповідно до мети нами окреслено такі завдання:

1. проаналізувати наукові праці присвячені проблемі взаємодії та партнерства сім'ї та школи;
2. окреслити педагогічні умови формування гуманістичних цінностей молодших школярів.

Аналіз публікацій щодо окресленої проблеми партнерства школи та сім'ї свідчить, що її активно розробляли І.С.Дьоміна, Я.І.Журецький, В.І.Кириченко, А.В.Косарева, В.М.Оржеховська, В.Г.Постовий, М.М.Шаповал.

Виклад основного матеріалу.

Практика довела, що школа і сім'я - два суспільних інститути, без партнерства та консолідації зусиль яких ефективність усього процесу виховання буде досить низькою. Адже сім'я найбільше впливає на всебічний розвиток дитини вдома з своїм укладом спільного життя, побутом, працею, традиціями, звичаям, а школа відповідно, під час навчально-виховної роботи.

Успішна реалізація завдань, які сьогодні ставить перед собою сучасна школа, стверджує М.Й.Боришевський, істотно підвищується у співпраці батьків з учителями. Знання, які можна отримати про дитину «про рівень її підготовленості до навчання, про її здоров'я, звички, нахили – не просто обов'язок педагога, а й необхідна умова успішного навчання та виховання маленьких школярів. Турбота про те, щоб учитися було цікаво, необтяжливо, щоб дитина не відчувала себе занедбаною, має стати спільною і для батьків, і для вчителів» [2, с. 5].

На думку, В.В.Ягупова, суть партнерської взаємодії сім'ї і школи, реалізується у впровадженні єдиного підходу до цілей та завдань виховання, єдиних принципів і методів педагогічного впливу, єдиних вимог і критеріїв оцінки стану справ у дитячому колективі. Єдність виховної діяльності досягається загальним цілеспрямованим підходом всіх суб'єктів виховного процесу до вирішення виховних завдань [6].

Зважаючи на те, що «всі шкільні проблеми, які стоять перед сім'єю, усі труднощі, які виникають у складному процесі шкільного виховання, сягають своїм корінням у сім'ю» [1], то можна стверджувати, що зміцнення сім'ї, вдосконалення родинного виховання є однією з найважливіших соціальних проблем, від розв'язання якої залежатиме майбутнє нашого суспільства, моральне обличчя молоді.

Тому, перед школою і сім'єю на сучасному етапі поставлені завдання щодо пошуку і впровадження новітніх форм побудови виховного процесу, в якому провідна роль належить формуванню ціннісного ставлення до людини, а це, у свою чергу сприяє моральному, інтелектуальному і фізичному розвитку особистості.

Тим самим, О.А.Захарченко неодноразово підкреслював, що корені розвитку особистості беруть свій початок у сім'ї і продовжують формуватися у школі [3]. Тому, безперечно, на школу покладаються завдання виявляти і застосовувати ефективні засоби виховного впливу на молодшого школяра, задля всебічного гармонійного розвитку його особистості. Цьому, безперечно сприяє об'єднання школи і сім'ї у цілісну виховну систему, що функціонує на принципах гуманістичної взаємодії, поваги, людяності та любові. У цій ситуації, школа повинна бути генератором ідей і заохочувати до педагогічної взаємодії учня, учителя, батька.

У свою чергу, Г.С.Ясякевич, розглядаючи процес формування гуманістичних цінностей, прийшла до висновку, що реалізація проблеми виховання здійснюється завдяки:

- переорієнтації процесу засвоєння знань та умінь у корисну справу для дитини та з подальшим включенням її у цей процес;
- допомозі молодшому школяреві рухатись в системі виховання від пізнання суті вчинків до саморозвитку, самовиховання, самоствердження;
- сконцентрованню уваги дитини на проблемі гуманістичної культури в широкому і вузькому розумінні, як однієї з домінант в моральному самовихованні і самореалізації [7].

Цікаво до проблеми формування гуманістичних цінностей підходить Л.В.Канішевська [4], яка пропонує здійснювати щодо учнів диференційований підхід. Тобто виховна робота повинна поєднувати індивідуальні і групові форми роботи, при чому за вибором самих учнів.

Сучасна дослідниця І.М.Тадєєва [5], зазначає, що процес виховання гуманістичних цінностей проходить відповідно до шести закономірностей:

1. Взаємозв'язок виховання гуманності і розвитку особистості.
2. Зумовленість виховання гуманності суспільними умовами й потребами.
3. Визначна роль діяльності і спілкування у вихованні гуманності учнів молодшого шкільного віку.
4. Взаємозв'язок навчання і виховання у процесі виховання гуманних якостей учнів.
5. Врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів у процесі виховання гуманних якостей особистості.
6. Вплив спадковості на розвиток гуманності особистості.

Таким чином, аналіз педагогічних джерел і емпіричних даних дозволив виявити певні умови, що посилюють ефективність взаємодії та партнерства сім'ї та школи щодо формуванню гуманістичних цінностей молодших школярів. До таких умов можна віднести наступні:

- адекватне розуміння учнем, батьками та учителем цілей і завдань виховання з урахуванням індивідуальних особливостей особистості молодшого школяра;
- наявність чітких знань про особистість учня, структуру його сім'ї, їх виховні позиції і ставлення до школи як до учасника виховного процесу;
- здійснення школою виховного впливу на учня та його сім'ю, безпосередньо через педагогічну пропаганду гуманістичних цінностей та завдяки формуванню ціннісних орієнтацій особистості;
- залучення сім'ї до виховного впливу на дитину в умовах школи, що підвищує авторитет батьків серед дітей;
- впровадження єдиної виховної системи з метою формування гуманістичних цінностей молодших школярів;
- формування педагогічної культури батьків;
- прояв особистого прикладу батьків, їх авторитету;
- співпраця родини і вчителів щодо визначення пріоритетних напрямків, форм, методів і прийомів виховання;
- систематичність і послідовність у виборі форм, методів і прийомів роботи з дітьми.

Отже, завдяки взаємодії система виховання та навчання покликана сприяти реалізації основної функції виховної роботи – донесення до свідомості школяра систему ідей, знань про гуманістичні цінності і формування на їх базі стійких гуманних якостей особистості школяра та розширення досвіду гуманної поведінки. Першочерговою метою формування гуманістичних якостей можна визначити усвідомлення кожною дитиною принципів, норм гуманної поведінки, ідеалів, відповідних моральних оцінок: уявлення про добро і зло, справедливість і несправедливість тощо, норм моральності в цілому, що вимагаються громадою, соціумом, суспільством.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Артемова Л.В., Котирло В.К. Підготовча група до школи в дитячому садку: методичний посібник. - К.: Радянська школа, 1989.-136с.
2. Боришевський М. Сімейне виховання, гарант морального становлення особистості // Початкова школа. – К.:1995, №4. - С. 4-9.
3. Захаренко С. педагогічні погляди О.А.Захаренка на родинне виховання//Рідна школа..Київ, 2010, №3, С. 14-16.
4. Канішевська Л. В.. Основи формування гуманних відносин учнів I-IV класів шкіл- інтернатів для дітей-сиріт і дітей, які залишилися без піклування батьків, у позаурочний час / Інститут педагогіки АПН України. — К, 1997. — 104с.
5. Тадєєва І.М. Особливості формування гуманістичних якостей особистості молодших школярів під час вивчення предметів гуманітарного циклу // Психолого-педагогічні основи гуманізації виховання і навчання в школах і вищих навчальних закладах: Зб. наукових праць Рівненського економіко-гуманітарного інституту. – Рівне: «Тетіс». – 2000. – с.451-455.
6. Ягулов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.
7. Ясякевич Г. Роль вчителя в структурі виховання гуманних ставлень школярів //Творча особистість вчителя: проблеми теорії і практики: Зб. – К.: УДПУ, 1997. –С. 210-212.

Кошарна Н.В.

ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ У ВНЗ ШВЕЦІЇ

У статті розглядаються особливості змісту педагогічної підготовки майбутніх вчителів у ВНЗ Швеції. Проаналізовано зміст навчальної програми «Теорія та практика викладання», який показав, що її основною тезою є ствердження особливої позиції педагога у навчально-виховному процесі.

В статті розглядаються особливості змісту педагогічної підготовки майбутніх вчителів у ВНЗ Швеції. Проаналізовано зміст навчальної програми «Теорія та практика викладання», який показав, що її основною тезою є ствердження особливої позиції педагога у навчально-виховному процесі.

Оцінюючи досвід педагогічної підготовки вчителів у Швеції з позицій вітчизняної педагогічної науки, вважаємо за потрібне з'ясувати сутність поняття «педагогічна підготовка», яке використовується в теорії та практиці підготовки педагогічних кадрів у Швеції [1;2;3;4].

У шведській науково-педагогічній літературі в контексті педагогічної підготовки майбутніх вчителів вживається термін «praktisk-pedagogisk utbildning», що перекладається українською мовою як «практично-педагогічна підготовка вчителя». Поруч з цим терміном використовується поняття «Theory and Practice of Teaching», яке розуміється шведськими науковцями як «теорія і практика викладання» [6].